

Com a nom del licor es troba *rossolis* a França des de 1646, port. *rosasólis* [fi S XVIII, Moraes] o bé *rosólito* (Figueir.), cast. ROSOLI [1721, DCEC], it. *rosólito*, a Anglaterra *rosa solis* sovint des de 1563. El 1597 el tractadista Gerard parlant de la planta *sun-dew*, 5 pròpiament 'rosada del sol', que és la *Drosera Rotundifolia*, escriví «that liquor, made thereof, which the common people do call *rosa solis*», mentre que un tractat anglès de destil·leria de 1652 dóna al licor el nom més correcte en llatí *ros solis* com a anglès i *aqua roris* com a baix llatí (cites del N E. D.). I realment, tant pel DAG com pel de Tommaseo consta que es posen herbes aromàtiques en la fabricació d'aquest licor, i el DAut concretà que s'hi havia posat la droseràcia («en llatí *ros solis* o *rorella*»). A penes cal explicar ja que en català *rossolis* es tornà *resolis*, en part per dissimilació, i encara més per una etimo. pop que hi sentí *oli* (cf. els *sants olis*) precedit del prefix RES- (supra).

DERIV : *Resolier Resoleria* (DAG.).

Resolt, *resoluble*, *resolució*, *resolut*, *resolútiu*, *resolvent*, V. *soldre Resombra*, V. *res- i ombra Resorcina*, V. *resuna Respadella*, *mirar de ~ 'de mal-úll'* (??), potser *de raspada* (<'raspant'?), o més 25 aviat < *de respa(t)llessa* (amb dissim. *ll > d-ll*) o *rere espatlla* (cf. *reull < rere-ull*) 'enrere per sobre l'espatlla'?; també cf. cast. *respalhando Respalma*, V. *palma i sospalma* (BALMA) *Respall*, *respallar*, V. *raspall* (RASPAS) *Respalla*, *respallar*, *respallat*, *respalle*, *respatller*, *-llera*, V. *espatlla*

RESPECTE, *respectar*, *respectiu*, *respectuós* etc. Ja se n'ha tractat a ESPECTACLE (III, 632-633). Del ll. *respicere* 'considerar' un men. *respicar* 'inquirir', segons Moll, AORBB III, 57, possible com a semicultisme (tanmateix no assegurem que no es tracti més aviat d'un derivat d'*espícia*, ESPÈCIE), en un sentit com el d'"intriga, insídià" que documentem en el III, 631b27, 39. La locució ll. *respectu + genitiu* (632a31) 40 la trobem també en Ovidi i en Tàcit (*Hist* III, 59), i cf. Juret, *Syst d l Synt. Lat*, p. 222. *Respit* (633a44) és molt antic en textos nostres nòrdics Rimant amb *petit* en *So fo e l tems*, v. 903, de R. Vidal de Besalú (Mahn, *Gedichte, d. Troub.* II, 32); «deu noliejat a Barsalona 100 draps e 40 de *respit*» a 1382, on sembla, doncs, 'de recanvi, de provisió', igual que en la forma alterada en què apareix en un doc. de 1393: «sien tenguts a carregar en la dita nau 150 ge<t>res d'oli, e cent més de *resprut*», *InuLC*; on se cita també 50 un cas en l'acc més corrent 'termini': «quod vos habeatis de *respit* usque ad medium mensis augusti» a. 1388. Altrament Sanelo troba també, sens dubte en un doc d'arxiu valencià: «arrendament per 8 anys, 4 de ferm y 4 de *respit*» que explica «los 4 de precisos, 55 y los otros 4 voluntarios» (f^o 124 bis); «fer potra a aquesta ciutat dmy milia caffis de forment, és a saber, mil caffis de ferm e mil de *respit*» a. 1401, que Rubio Vela publica en *Epist. Val. Med.*, 52 22, traduïnt 'sense compromís ferm'; pròpiament devia ser més aviat 60

'de lliurament ajornat i a termini', si bé en la pràctica podia resultar allò (donada la facilitat que llavors hi ha d'ajornament indefinit o rescissió). Cf. oc. *respé(ch)*, *-reit*, TdF; fr. *réput*

Respeló, V. *pèl i pell Respergir* (DAG), V. *espargir Respès*, V. *rai espès* (rall) a RET *Rèspice*, *AlcM Respicar*, V. *respecte Respigador*, V. *espiga Respignar* sembla castellanisme vergonyant per *respingar Respígol* 'espígol' (també oït a Almatret, 1935), V. *espígol* (III, 644a57) *Respir*, *respirable*, *respiració*, *respirador*, *respirall*, *respirar*, *respiratori*, V. *espirar Respit*, V. *respecte i espectacle Resplendent*, *resplendir*, *resplendor*, V. *esplendir* i V. la cita de Bartra a TIMÓ

RESPONDRE, del ll. RESPONDĒRE id, derivat de *spondere* 'acceptar solemnement, prometre'. □ 1.^a doc : orígens.

20 «--- Lo Diàble --- volg-lo temtar e dix ---: —Di a les pedres que s tornen pa e mança'n; e N S. *respòs* ad él e dix ---: —No viu om solament de pa ---», *Hom*, 6r6. Aquesta forma del perfect fort també en el procés de Gósol per heretgia, de 1250: «Na B. pregà l que no n fos dexalada, que amigs eren, e él *respòs* que saber o volrie», «azò dix --- davant la porta de l'eglea, e *respòs* R. de S. que si él o conseguie --- que él lo pezejarie tot», PPujol, *DocVgUrg*, 15.10, 49 i altres línies (39 etc.); allà també en la 3.^a pers. del plural: «fa Déu vertuds per él --- e *responeren* F. D. e B. --- que ja vertuds de frare Ponz no ls poguessen proð tenir ---» (lfn. 44); i en un doc. de la Conca de Tremp de 1242: «Mannà m R. de B que li fermàs dret, e jo dix que no --- que m donàs dia, e qe seria'n agisad de fermar e de *respondre*», id, 8.20. Sovint en Llull, p. ex : «per re que feés ni digués, lo pastor no li volc *respondre*», *Blanq* (NCl I, 247.14).

Responga no és de Llull en *Blanq.*, § 4, part només conservada en la versió modernitzada, S. XVI, car la forma de subjuntiu que usava el Savi és: «Si Déus li dóna gràcia que *respona* que Déus és son creador», *Gentil*, 248; tipus usat fins c 1400 almenys: «no li *responats*» a. 1366 (*InuLC*); *respona* en el *Somni* de BMetge; i «és mester, dona, que *responats* a la dita acusació ---», *Eximplis*, Ag. I, 255, que ja potser és del S. xv. «Enviam per aquels qui eren anats consellar que vinguessen: e vengren-n'í una partida, e no *responeren* a açò que Nós los havíem dit --- e Nós dixem a'N Rabaça. —Havets neguna ley qui tenga prou a Nós e a vós?— e él *respòs*: —Senyor, no --- ley ni dret», Jaume I (Ag., p. 54.18, 55.5). Per a més formes de la conjugació en el S. XIII, veg. *VidesR*, vol. I, p. 188, i 30-62, *Lleures*, 323.

Com que la ò de *respondere* era breu, el present es pronuncia *řəspón* amb vocal oberta, almenys en cat. central, però *řəspón* a la regió gironesa (d'acord amb la norma de *pónt*, *fónt*, *bóna* etc.), i tanmateix hi ha altre cop oberta en el Ross. (grafia *raspon* en l'ed. original de *Passe-Temps* de Saisset, p. 14), també a les Illes etc, segons *AlcM*; les altres llengües romàniques